

Anàlisi de la mortalitat a Catalunya, 2002.

Anàlisi de la mortalitat a Catalunya, 2002*

Introducció

Les estadístiques de mortalitat són una font de dades comuna per a diversos àmbits socials. En el camp de la salut, són útils tant per a la planificació i l'avaluació de serveis sanitaris com per a la generació d'hipòtesis sobre la causa i la distribució de malalties i problemes de salut. Per aquest motiu, el Departament de Salut edita una publicació anual amb les dades de mortalitat analitzades des del punt de vista sanitari¹.

A continuació es presenten els resultats de l'anàlisi de la mortalitat a Catalunya de l'any 2002.

Podeu consultar la publicació de les dades amb les taules completes al lloc web del Departament de Salut: http://www.gencat.net/salut/portal/cat/toc_xifres.htm

Mètodes

Les dades del Registre de Mortalitat de Catalunya (RMC) s'obtenen a partir de les *butlletes estadístiques de defunció* (BED) corresponents a totes les defuncions de residents a Catalunya de més de 24 hores d'edat esdevingudes en aquest territori durant l'any 2002 i de les *butlletes estadístiques de parts, naixements i avortaments* (BEPNA) per als nascuts vius, per als nascuts vius i que han mort abans de 24 hores i per a les morts fetals tardanes, de mares residents a Catalunya.

La causa bàsica de defunció ha estat codificada de forma manual segons els

critèris i les regles de la desena revisió de la Classificació Internacional de Malalties (CIM-10)².

Les dades de població utilitzades com a denominadors en els càlculs provenen de l'IDESCAT i corresponen a les estimacions postcensals de la població de Catalunya a 31 de juliol de 2002, que incorporen naixements, defuncions i migracions³. Per a l'estandardització de les taxes, s'han fet servir com a poblacions estàndard la global de Catalunya de 1991⁴ i la població mundial.

Per al càlcul de mortalitat perinatal s'han tingut en compte diferents criteris: el del Registre de Mortalitat (inclou tots els nascuts morts declarats, malgrat que la legalitat vigent a l'Estat espanyol només obliga a declarar els nascuts morts de 180 dies de gestació o més), el recomanat per l'OMS per a comparacions nacionals (inclou els nascuts morts de pes en néixer igual o superior a 500 grams i, en el cas de no disposar del pes, l'edat de gestació igual o superior a 22 setmanes) i el recomanat per l'OMS per a les comparacions internacionals (inclou els nascuts morts de pes en néixer igual o superior a 1.000 grams i, en el cas de no disposar del pes, l'edat de gestació igual o superior a 28 setmanes).

Resultats

El nombre de defuncions ocorregudes a Catalunya durant l'any 2002 va ser de 58.900. Del total de defuncions, 1.217 (2,1%) eren de persones residents a la

* Informe elaborat pel Servei d'Informació i Estudis de la Direcció General de Recursos Sanitaris del Departament de Salut.

resta de l'Estat espanyol, 405 (0,7%) eren de residents fora de l'Estat espanyol. Pel que fa a la completesa de la informació, 44 casos no tenien la província de residència informada.

Per a l'anàlisi s'han considerat 57.234 defuncions de persones residents a Catalunya amb el municipi de residència i l'any de naixement informats. D'aquestes, 29.462 eren homes (51%) i 27.772 dones (49%) (Taula 1). S'han produït 1.493 defuncions més que l'any anterior.

Com en els anys anteriors, la distribució per grups d'edat i sexe mostra una freqüència més alta en els homes de tots els grups d'edat, excepte a partir dels 80 anys, en què el nombre de defuncions en dones és més elevat (Figura 1). En els homes, el grup d'edat en què hi ha més defuncions és el de 75 a 79 anys, mentre que en les dones és el de 85 a 89 anys.

La taxa bruta de mortalitat va ser de 8,91 per 1.000 habitants (9,34 en els homes i 8,49 en les dones). Aquesta taxa és molt similar a la de l'any anterior (8,96). Les taxes específiques de mortalitat per edat i sexe per 1.000 habitants (Taula 2) mostren la mortalitat diferencial entre homes i dones, i que es manté una sobremortalitat masculina en tots els grups d'edat.

En relació amb la influència de l'estructura de la població per edats en la morta-

litat, s'observa que en estandarditzar les taxes, és a dir, en neutralitzar l'efecte de l'envelliment, les diferències globals en la mortalitat entre homes i dones s'accentuen, atès que la població femenina està més envellida que la masculina (Taula 1).

Pel que fa a la mortalitat proporcional per causes (Figura 2), en els homes la primera causa són els tumors (32,5%), seguits de les malalties del sistema circulatori (28,1%). En les dones, aquestes també són les dues causes de mort més freqüents però amb l'ordre invers, primer les malalties del sistema circulatori (36,2%) i després els tumors (21,7%). Per a tots dos sexes, la tercera causa són les malalties del sistema respiratori (11,9% en homes i 8,5% en dones), la quarta per als homes són les causes externes (com a conseqüència dels accidents de trànsit de vehicles de motor), i en les dones són els trastorns mentals i del comportament (fonamentalment per causa de les demències). Tant pel que fa a les taxes específiques per edat com a les taxes estandarditzades, la mortalitat per tumors malignes de pulmó, en els darrers anys, disminueix en els homes de forma clara, mentre que en les dones augmenta cada any.

Per edats (Taula 3), en els menors d'1 any, les afeccions perinatals i les malformacions congènites són les primeres

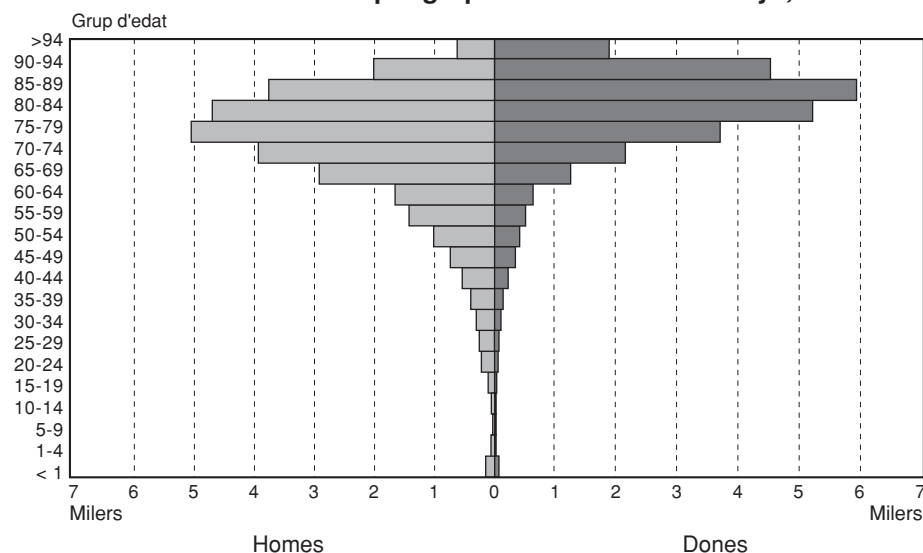
Taula 1
Nombre de defuncions i taxes de mortalitat per 1.000 habitants, per sexe. Catalunya, 2002

	Defuncions	Taxes brutes	Taxes estandarditzades (m)*	Taxes estandarditzades per (c)**
Dones	27.772	8,4	3,1	5,2
Homes	29.462	9,3	5,7	9,3
Total	57.234	8,9	4,2	7,0

* Taxes estandarditzades per població mundial.

** Taxes estandarditzades per població de Catalunya l'any 1991.

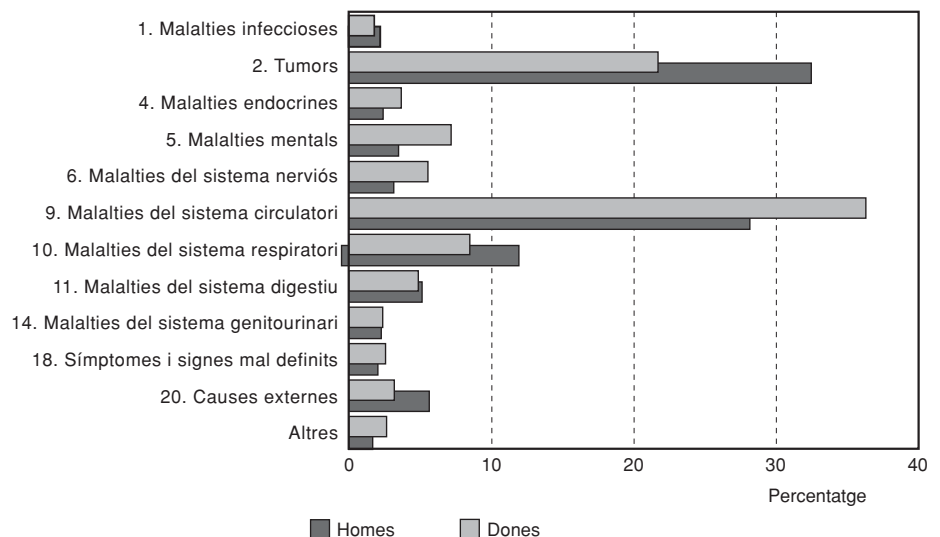
Figura 1
Nombre de defuncions per grup d'edat i sexe. Catalunya, 2002

Taula 2
Taxes específiques de mortalitat per grup d'edat i sexe,
per 1.000 habitants. Catalunya, 2002

Grup d'edat	Dones	Homes	Total
0-1	2,6	4,0	3,3
1-4	0,1	0,1	0,1
5-9	0,1	0,1	0,1
10-14	0,1	0,1	0,1
15-19	0,2	0,4	0,3
20-24	0,2	0,8	0,5
25-29	0,2	0,7	0,5
30-34	0,4	1,0	0,7
35-39	0,6	1,4	1,0
40-44	1,0	2,2	1,6
45-49	1,5	3,4	2,5
50-54	2,0	5,0	3,4
55-59	2,8	7,6	5,1
60-64	4,3	11,5	7,8
65-69	7,3	19,0	12,8
70-74	13,4	30,1	20,8
75-79	27,3	51,5	37,3
80-84	55,4	86,6	66,7
85-89	111,0	152,2	123,9
90-94	203,6	238,6	213,1
> 94	352,9	390,9	361,4
Total	8,4	9,3	8,9

Figura 2
Mortalitat proporcional per causes de mort per sexe.
Catalunya, 2002

causes de mort per a ambdós sexes. Les causes externes són la primera causa de mort en el sexe masculí, en les edats d'1 a 34 anys, seguida dels tumors com a segona causa en aquests grups d'edat. Entre les dones, d'1 a 4 i de 15 a 24 anys d'edat, les causes externes també són la primera causa de mort i els tumors la segona, i en el grup de 5 a 14, les malalties del sistema nerviós en són la primera causa. En el grup de 5 a 14, la taxa de tumors és igual a la de causes externes en tots dos sexes. Dels 35 als 74 anys per als homes i dels 25 als 74 per a les dones la causa més freqüent són els tumors. En els homes els tumors de tràquea, bronquis i pulmó, seguits dels de budell gros, i en les dones els de mama, seguits dels de budell gros. Cal destacar que en les dones el tumor de tràquea,

bronquis i pulmó és en el tercer lloc si considerem totes les edats conjuntament, però en les edats de 35 a 54 anys és el tumor que ha causat més morts després del de mama. A partir dels 75 anys, les malalties que causen una mortalitat més elevada en els dos sexes són les cardiovasculars. En els homes les malalties isquèmiques del cor en primer lloc i les malalties cerebrovasculares després. En les dones són les malalties cerebrovasculares les més comunes, seguides de les malalties isquèmiques del cor. La insuficiència cardíaca apareix en tercer lloc entre les malalties cardiovasculars en tots dos sexes.

L'esperança de vida (EV) en néixer l'any 2001 (Taula 4) va ser de 76,9 anys en els homes, de 83,4 en les dones i de 80,1 anys per a tots dos sexes. Tot i que

Taula 3
Primeres causes de defunció per grup d'edat i sexe segons els 20 grans grups de malalties de la CIM-10. Catalunya, 2002

Grup d'edat	Dones		Homes	
	Causas	Taxa*	Causas	Taxa*
<1	Certes afeccions del període perinatal	118,9	Certes afeccions del període perinatal	233,5
	Malformacions congènites	73,2	Malformacions congènites	100,9
	Síntomes i signes no classificats enlloc més	21,4	Malalties del sistema nerviós	11,5
1-4	Causas externes de morbiditat i mortalitat	5,0	Causas externes de morbiditat i mortalitat	3,9
	Malformacions congènites	3,3	Tumors	3,1
	Tumors	2,5	Malalties del sistema nerviós	3,1
5-14	Malalties del sistema nerviós	2,5	Causas externes de morbiditat i mortalitat	4,4
	Causas externes de morbiditat i mortalitat	2,1	Tumors	4,4
	Tumors	2,1	Malalties del sistema nerviós	1,7
15-24	Causas externes de morbiditat i mortalitat	14,1	Causas externes de morbiditat i mortalitat	48,8
	Tumors	5,1	Tumors	6,0
	Malalties del sistema respiratori / Malaltia del sistema nerviós	1,7	Malalties mentals i del comportament / Malalties del sistema nerviós / Malalties del sistema circulatori	2,4
25-34	Tumors	10,0	Causas externes de morbiditat i mortalitat	45,5
	Causas externes de morbiditat i mortalitat	9,1	Tumors	8,7
	Malalties del sistema circulatori	4,3	Malalties del sistema circulatori	8,4
35-44	Tumors	40,6	Tumors	42,2
	Malalties del sistema circulatori	10,1	Causas externes de morbiditat i mortalitat	42,0
	Causas externes de morbiditat i mortalitat	9,1	Malalties del sistema circulatori	27,1
45-54	Tumors	104,8	Tumors	186,0
	Malalties del sistema circulatori	23,1	Malalties del sistema circulatori	82,8
	Causas externes de morbiditat i mortalitat	16,0	Causas externes de morbiditat i mortalitat	47,6
55-64	Tumors	195,8	Tumors	479,2
	Malalties del sistema circulatori	60,5	Malalties del sistema circulatori	207,9
	Malalties del sistema digestiu	18,6	Malalties del sistema digestiu	56,7
65-74	Tumors	419,6	Tumors	1.032,7
	Malalties del sistema circulatori	268,2	Malalties del sistema circulatori	641,4
	Malalties del sistema respiratori	63,0	Malalties del sistema respiratori	254,8
75-84	Malalties del sistema circulatori	1.427,7	Malalties del sistema circulatori	1.993,9
	Tumors	845,7	Tumors	1.938,2
	Malalties del sistema respiratori	319,6	Malalties del sistema respiratori	957,8
>84	Malalties del sistema circulatori	6.636,1	Malalties del sistema circulatori	6.521,8
	Malalties mentals i del comportament	1.647,8	Tumors	3.218,8
	Malalties del sistema respiratori	1.586,8	Malalties del sistema respiratori	3.038,7
TOTAL	Malalties del sistema circulatori	307,3	Tumors	303,3
	Tumors	184,2	Malalties del sistema circulatori	262,3
	Malalties del sistema respiratori	71,9	Malalties del sistema respiratori	111,6

* Taxes per 100.000 habitants.

l'EV disminueix progressivament amb l'edat, les diferències per sexe es mantenen fins al voltant dels 85 anys, en què es redueixen. Com pot observar-se a la Figura 3, la probabilitat de morir és més elevada en el sexe masculí en totes les edats.

Pel que fa a la mortalitat infantil, destaca el baix nombre de defuncions observat els darrers anys, tot i l'augment de la natalitat, que l'any 2002 va ser de 68.282 naixements. El nombre de defuncions va ser de 227 i la taxa corresponent, 3,32 per 1.000 nascuts vius. També cal tenir present que, en utilitzar el criteri més conservador d'incloure totes les morts perinatales declarades al Registre de Mortalitat de Catalunya (RMC), la mortalitat perinatal es manté una mica més elevada que en utilitzar els criteris de l'OMS (Taula 5).

En la distribució temporal i territorial de la mortalitat no s'observen grans diferèn-

cies. Tal com mostra la Figura 4, la mortalitat segueix una tendència descendent bastant estable els darrers anys.

La major part de les comarques tenen una mortalitat similar a la del global de Catalunya (Taula 6), com posen de manifest els índexs de mortalitat estàndard (IME). Considerant conjuntament ambdós sexes, les comarques que presenten una mortalitat inferior a la del conjunt de Catalunya són: el Barcelonès, la Cerdanya, la Ribera d'Ebre, la Terra Alta i el Vallès Occidental. Les comarques amb una mortalitat superior són: el Baix Camp, el Baix Llobregat, el Garraf, el Maresme, el Segrià, el Tarragonès i el Vallès Oriental. Entre els homes, les comarques del Baix Camp, el Barcelonès i el Garraf mostren una mortalitat superior, mentre que l'Alt Penedès, la Cerdanya, la Garrotxa, Osona, el Pallars

Taula 4
Esperança de vida per grup d'edat i sexe. Catalunya, 2002

Grup d'edat	Dones	Homes	Total
< 1	83,4	76,8	80,1
1-4	82,6	76,1	79,4
5-9	78,7	72,2	75,5
10-14	73,7	67,2	70,5
15-19	68,7	62,3	65,5
20-24	63,8	57,4	60,7
25-29	58,9	52,7	55,8
30-34	54,0	47,9	51,0
35-39	49,1	43,1	46,1
40-44	44,3	38,4	41,4
45-49	39,5	33,8	36,7
50-54	34,8	29,3	32,1
55-59	30,1	25,0	27,6
60-64	25,5	20,9	23,3
65-69	21,0	17,0	19,1
70-74	16,7	13,4	15,2
75-79	12,6	10,2	11,6
80-84	9,1	7,4	8,5
85-89	6,2	5,2	5,9
90-94	4,1	3,7	4,0
>94	2,8	2,5	2,7

Figura 3
Probabilitat de morir per grup d'edat i sexe. Catalunya, 2002

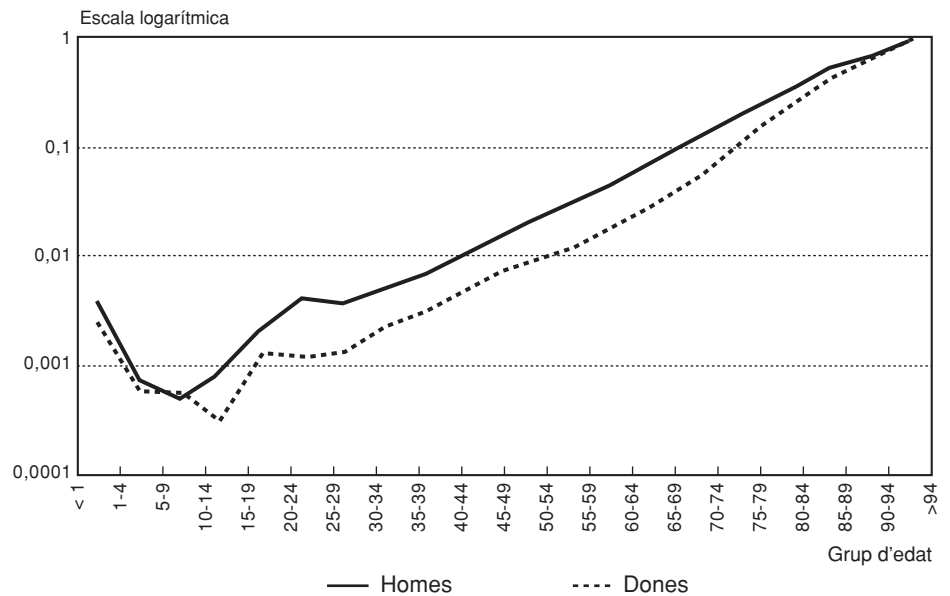
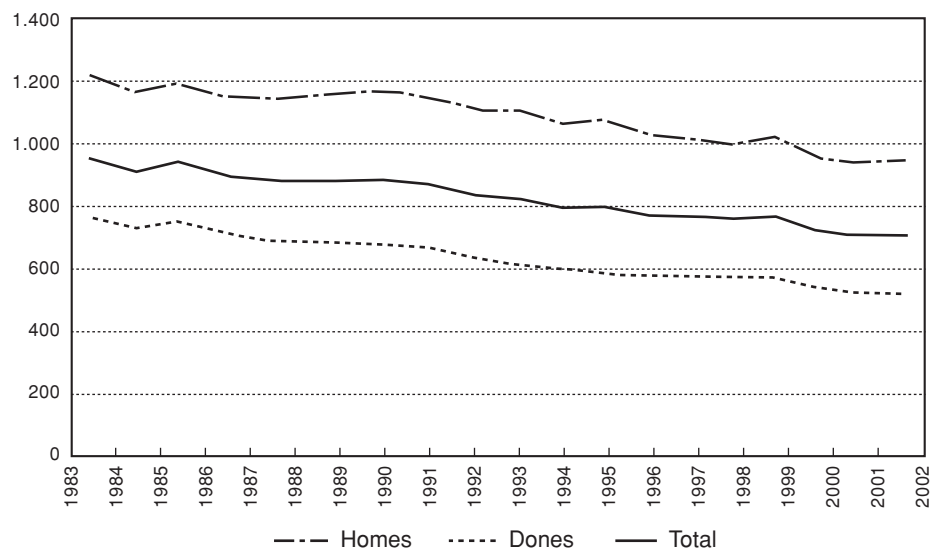

Figura 4
Evolució de les taxes estandarditzades* de mortalitat (per 100.000 habitants). Catalunya, 1983-2002

* Població estàndard: Catalunya, 1991.

Taula 5
Mortalitat infantil. Catalunya, 2002

	Nombre de defuncions	Taxes per 1.000 nascuts vius
Mortalitat infantil	227	3,3
Mortalitat perinatal (RMC)*	323	4,7 ^a
Mortalitat perinatal (OMS-N)**	305	4,4 ^a
Mortalitat perinatal (OMS-I)***	267	3,9 ^a
Mortalitat neonatal	159	2,3
Mortalitat neonatal precoç	94	1,3
Mortalitat neonatal tardana	65	0,9
Mortalitat postneonatal	68	1,0

a Taxes per 1.000 nascuts vius i morts.

* RMC: Registre de Mortalitat de Catalunya: tots els declarats.

** OMS-N: Criteris de l'OMS per a comparacions nacionals.

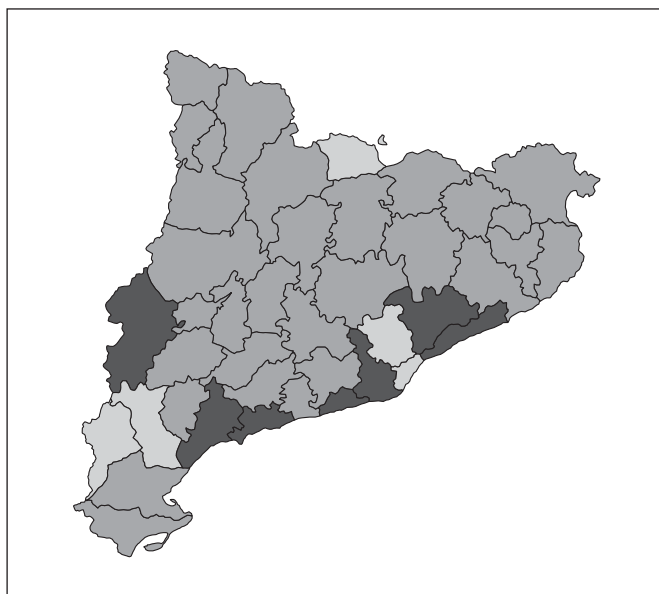
*** OMS-I: Criteris de l'OMS per a comparacions internacionals.

Taula 6
Índexs de mortalitat estàndard (IME) per sexe i comarca. Catalunya, 2002

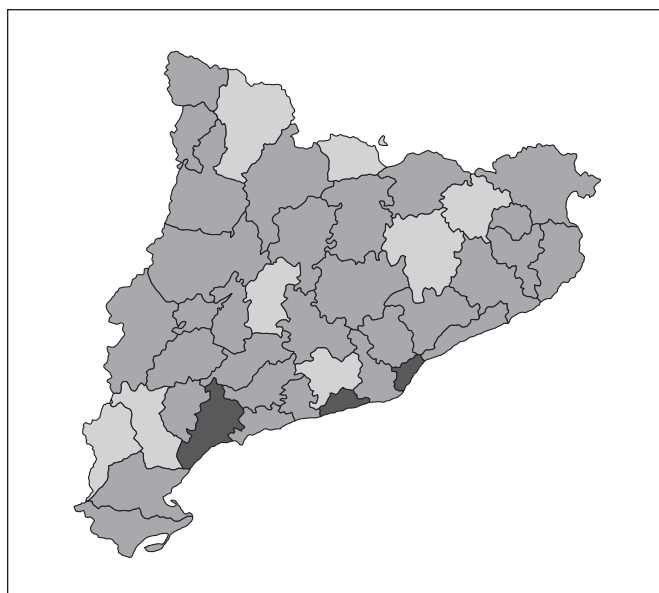
Comarques	Dones		Homes		Total	
	IME	IC 95%	IME	IC 95%	IME	IC 95%
Alt Camp	107,0	(91,6 - 122,5)	101,1	(87,3-114,9)	105,4	(94,9-115,8)
Alt Empordà	93,8	(84,8-102,9)	94,3	(86,1-102,6)	95,6	(89,4-101,7)
Alt Penedès	106,6	(95,8-117,4)	88,3	(79,1-97,4)	98,0	(90,9-105,1)
Alt Urgell	120,2	(99,1-141,2)	103,2	(85,7-120,7)	113,5	(99,6-127,3)
Alta Ribagorça	74,1	(33,8-114,4)	101,3	(59,9-142,8)	92,0	(62,0-122,1)
Anoia	102,3	(92,4-112,2)	100,8	(91,4-110,2)	102,1	(95,2-109,0)
Bages	96,6	(89,7-103,4)	93,9	(87,4-100,5)	95,5	(90,8-100,2)
Baix Camp	110,4	(101,8-119,1)	110,1	(102,1-118,1)	111,2	(105,3-117,2)
Baix Ebre	107,3	(96,2-118,5)	94,5	(84,9-104,0)	101,8	(94,4-109,1)
Baix Empordà	98,3	(89,2-107,4)	93,3	(85,0-101,7)	96,7	(90,5-103,0)
Baix Llobregat	103,3	(99,0-107,5)	103,9	(99,9-107,9)	103,9	(101,0-106,8)
Baix Penedès	99,6	(86,4-112,9)	96,6	(84,8-108,4)	99,6	(90,6-108,5)
Barcelonès	95,0	(93,2-96,8)	102,3	(100,3-104,2)	97,4	(96,1-98,7)
Berguedà	114,0	(100,4-127,6)	94,8	(83,0-106,7)	105,0	(96,0-114,1)
Cerdanya	88,8	(64,9-112,8)	75,1	(55,7-94,4)	82,9	(67,5-98,3)
Conca de Barberà	103,3	(84,8-121,8)	106,7	(88,9-124,4)	106,6	(93,6-119,6)
Garraf	105,9	(95,8-116,0)	117,3	(107,1-127,4)	112,0	(104,8-119,1)
Garrigues	118,4	(99,1-137,6)	88,7	(73,7-103,7)	104,6	(92,3-116,9)
Garrotxa	112,8	(100,2-125,4)	82,1	(71,8-92,4)	97,7	(89,5-105,8)
Gironès	100,2	(92,0-108,5)	99,2	(91,4-107,1)	100,0	(94,3-105,7)
Maresme	106,3	(100,8-111,7)	101,5	(96,3-106,7)	103,8	(100,0-107,5)
Montsià	107,7	(95,3-120,1)	93,1	(82,9-103,3)	101,6	(93,5-109,7)
Noguera	109,0	(94,3-123,6)	94,1	(82,3-105,8)	103,2	(93,8-112,7)
Osona	103,4	(95,2-111,6)	92,1	(84,6-99,6)	97,9	(92,3-103,4)
Pallars Jussà	94,6	(74,9-114,2)	91,6	(73,4-109,8)	95,1	(81,4-108,7)
Pallars Sobirà	115,4	(80,1-150,7)	69,9	(45,3-94,5)	93,1	(71,6-114,6)
Pla d'Urgell	97,9	(82,5-113,4)	88,5	(75,0-102,0)	94,4	(84,1-104,8)
Pla de l'Estany	111,9	(92,3-131,5)	97,8	(80,7-114,9)	105,6	(92,5-118,6)
Priorat	97,6	(74,3-121,0)	90,9	(69,6-112,2)	96,3	(80,1-112,4)
Ribera d'Ebre	93,2	(77,0-109,5)	79,7	(65,8-93,6)	87,8	(77,0-98,7)
Ripollès	104,8	(88,3-121,3)	101,3	(85,9-116,6)	104,0	(92,6-115,3)
Segarra	93,8	(74,8-112,9)	83,0	(66,5-99,5)	89,6	(76,9-102,4)
Segrià	109,3	(101,8-116,8)	106,2	(99,3-113,1)	108,5	(103,3-113,6)
Selva	107,8	(98,0-117,6)	100,3	(91,8-108,9)	105,0	(98,5-111,5)
Solsonès	128,1	(98,5-157,6)	80,1	(59,3-100,8)	103,7	(85,8-121,5)
Tarragonès	109,8	(101,6-117,9)	105,0	(97,8-112,3)	108,0	(102,5-113,4)
Terra Alta	83,8	(63,9-103,7)	77,0	(60,1-94,0)	82,3	(69,0-95,6)
Urgell	92,0	(77,9-106,1)	96,1	(82,4-109,7)	95,5	(85,5-105,5)
Val d'Aran	67,1	(36,9-97,3)	105,9	(69,8-142,0)	89,0	(64,8-113,2)
Vallès Occidental	95,6	(91,8-99,4)	97,5	(93,9-101,2)	96,6	(94,0-99,3)
Vallès Oriental	110,1	(103,7-116,5)	99,9	(94,3-105,5)	105,3	(101,1-109,6)

Figura 5
Distribució dels índexs de mortalitat estàndard per comarca.
Catalunya, 2002

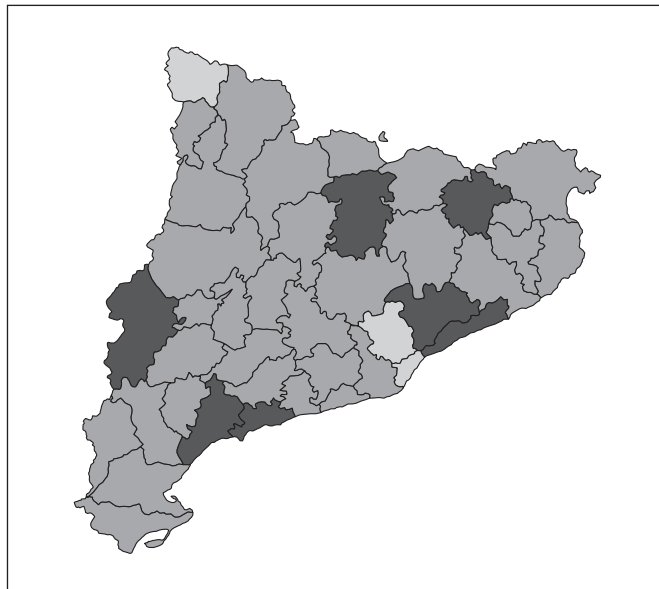
Total

Homes

Dones

IME

- Mortalitat superior
- Diferència no significativa
- Mortalitat inferior

Sobirà, la Ribera d'Ebre, la Segarra i la Terra Alta mostren una mortalitat inferior a la del conjunt de Catalunya. Entre les dones, destaquen les comarques del Barcelonès, la Val d'Aran i el Vallès Occidental per tenir una mortalitat inferior, i el Baix Camp, el Berguedà, la Garrotxa, el Maresme, el Segrià, el Tarragonès i el Vallès Oriental per tenir-la superior (Figura 5).

Respecte a les regions sanitàries (RS), per al conjunt dels dos sexes, l'RS Costa

de Ponent, l'RS Tarragona, i l'RS Barcelonès Nord i Maresme mostren una mortalitat superior a la del global de Catalunya, i l'RS Barcelona Ciutat, una mortalitat inferior. Per sexes, presenten una mortalitat superior l'RS Lleida i l'RS Tarragona per a les dones i l'RS Costa de Ponent i l'RS Barcelonès Nord i Maresme per als homes. L'RS Barcelona Ciutat per a les dones i l'RS Centre, l'RS Girona i l'RS Terres de l'Ebre per als homes tenen una mortalitat inferior (Taula 7).

Taula 7
Nombre de defuncions, taxa de mortalitat, índex de mortalitat estàndard (IME) per regió sanitària i per sexe. Catalunya, 2002

	Defuncions	Taxa* 100,000	IME	IC 95%
Dones				
RS Barcelona Ciutat	8.275	1.040,8	94,6	(92,5 - 96,6)
RS Costa de Ponent	4.401	703,8	102,0	(99,0 - 105,0)
RS Centre	5.336	741,6	100,5	(97,8 - 103,2)
RS Girona	2.476	867,7	102,3	(98,3 - 106,3)
RS Lleida	1.856	1.059,0	105,3	(100,5 - 110,1)
RS Tarragona	2.009	836,7	105,6	(101,0 - 110,3)
RS Terres de l'Ebre	714	1.041,1	104,9	(97,2 - 112,6)
RS Barcelonès Nord i Maresme	2.705	750,2	102,9	(99,0 - 106,8)
Homes				
RS Barcelona Ciutat	7.833	1.106,4	99,3	(97,1 - 101,5)
RS Costa de Ponent	5.081	824,8	104,1	(101,2 - 106,9)
RS Centre	5.709	804,1	96,3	(93,8 - 98,8)
RS Girona	2.656	939,4	95,7	(92,0 - 99,3)
RS Lleida	2.046	1.171,9	97,7	(93,5 - 102,0)
RS Tarragona	2.307	965,6	102,7	(98,5 - 106,9)
RS Terres de l'Ebre	779	1.126,0	91,9	(85,5 - 98,4)
RS Barcelonès Nord i Maresme	3.051	860,6	108,9	(105,0 - 112,7)
Total				
RS Barcelona Ciutat	16.108	1.071,7	95,5	(94,0 - 96,9)
RS Costa de Ponent	9.482	763,9	103,4	(101,3 - 105,4)
RS Centre	11.045	772,7	98,6	(96,7 - 100,4)
RS Girona	5.132	903,3	99,7	(97,0 - 102,4)
RS Lleida	3.902	1.115,4	102,8	(99,6 - 106,0)
RS Tarragona	4.316	901,0	105,2	(102,1 - 108,4)
RS Terres de l'Ebre	1.493	1.083,7	99,5	(94,5 - 104,6)
RS Barcelonès Nord i Maresme	5.756	804,9	105,8	(103,1 - 108,5)

Bibliografia

- 1 Departament de Sanitat i Seguretat Social. *Anàlisi de la mortalitat a Catalunya*, diversos anys (1999, 2000, 2001). Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- 2 Organización Panamericana de la Salud. *Clasificación Estadística Internacional de Enfermedades y Problemas Relacionados con la Salud*. Décima revisión. Washington: OPS, 1995.
- 3 Generalitat de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya. <<http://www.idescat.es>> (consulta: novembre 2003).
- 4 Generalitat de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya. *Cens de població 1991*. Vol 3. Barcelona: IDESCAT, 1992 (vol. 3).

Consell de redacció: Àngela Domínguez, Rosa Gispert, Eduard Mata, Anna Puigdefàbregas, Neus Rams, J. Lluís Taberner, Àngel Teixidó, Ricard Tresserras.

Correcció de textos: David Ballabriga.

Coordinació del contingut temàtic i supervisió editorial: Maria Bueno.

Subscripcions: Direcció General de Salut Pública (Tel: 93 556 62 79).